

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/24/2016
Identifikačné číslo spisu:	5914203800
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5914203800.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Dovalovo, so sídlom Dovalovo 201, Liptovský Hrádok, IČO: 31 920 667, proti žalovanému: Q. V. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, A. W. - T., o zaplatenie 7.017,- eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 8Cb/15/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/124/2015-186 z 21. októbra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Okresný súd Ružomberok (ďalej súd prvého stupňa) rozsudkom č. k. 8Cb/15/2014-147 zo 4. februára 2015 žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 421,- eur, ktoré je žalobca povinný zaplatiť do troch dní od právoplatnosti výroku rozsudku.

V odôvodnení súd prvého stupňa uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného práva na zaplatenie sumy 7.017,- eur s príslušenstvom, a to s 9,25 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 1. januára 2014 až do zaplatenia spolu s náhradou trov konania. Žalobu žalobca zdôvodnil tým, že 15. apríla 2010 žalovaný prevzal od žalobcu v zastúpení správcom farnosti - H. V. v budove rímskokatolíckeho farského úradu v Dovalove sumu 7.017,- eur, ktoré mali byť použité na úhradu súdneho poplatku v konaní o zaplatenie sumy 140.337,25 eur, v ktorom mal žalobca vystupovať ako žalobca a mal ho zastupovať žalovaný ako advokát. Žalovaný pre žalobcu podľa tvrdení žalobcu v konaní nezariadil žiadnu obchodnú záležitosť ani neposkytol právne služby a nikdy nedošlo k podaniu žaloby, preto súdny poplatok nebol nikdy uhradený, a tým žalobca mal za to, že mandátna zmluva uzatvorená medzi žalobcom ako mandantom a žalovaným ako mandatárom, na základe ktorej mal žalovaný žalobcu zastupovať, je absolútne neplatná s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka pre jej rozpor s dobrými mravmi a v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka pre jej neurčitosť. Plnenie sumy 7.017,- eur podľa mandátnej zmluvy žalobca považoval za plnenie z neplatného právneho úkonu, za bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo na strane žalovaného. Žalobca alternatívne uviedol, že ak nebude v

konaní preukázaná neplatnosť mandátnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom ako mandantom a žalovaným ako mandatárom, na základe ktorej mal žalovaný žalobcu zastupovať v konaní o zaplatenie sumy 140.337,25 eur, tak je zrejmé, že po uplynutí lehoty na podanie žaloby o zaplatenie sumy 140.337,25 eur, sa plnenie žalobcu žalovanému vo výške 7.017,- eur stalo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Žalovaný si však svoju povinnosť vrátiť bezdôvodné obohatenie nesplnil, čím na jeho strane došlo k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobcu, s ktorým zaplatením, resp. vrátením sumy 7.017,- eur sa odo dňa doručenia písomnej výzvy na zaplatenie zo dňa 2. decembra 2013 dostal do omeškania, preto žalobca požadoval aj úrok z omeškania.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní, aplikácii ust. § 1 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka, § 451 ods. 2, § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že podstatou konania bolo preukázanie skutočnosti, či došlo k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovaného, a to plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. V tomto smere, ak žalobca v žalobe tvrdil, že žalovaná suma bola poskytnutá na zaplatenie súdneho poplatku za vymoženie sumy 140.337,25 eur, jednalo by sa o bezdôvodné obohatenie len vtedy, ak by žalobca preukázal, že skutočne bola výlučne táto suma určená na tento poplatok. Podľa výpovedí účastníkov konania, svedkov Ing. H. Q., V. C., M. B., W. a vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi mal prvostupňový súd jednoznačne za to, že žalobcom nebolo konkretizované, čo mal žalovaný presne urobiť, resp. aké úkony má vykonať za sumu 7.017,- eur. Súd prvého stupňa v ďalšom uviedol, že o prípad bezdôvodného obohatenia by šlo aj vtedy, ak by žalobca preukázal, že žalovaná suma bola určená pre žalovaného za účelom vykonania úkonov, pre ktoré mu bola udelená generálna plná moc, avšak k žiadnym úkonom či konaniu žalovaného nedošlo. Ani v tomto smere však žalobca dôkazné bremeno neuniesol. Práve naopak, žalovaný preukázal, že bol činný, a to napr. dohodou o uznaní a splatení dlhu a následne podaním návrhu na predbežné opatrenie. Súd prvého stupňa nespochybnil argumentáciu právneho zástupcu žalobcu, že žalovaný mal poskytovať právne služby v zmysle zákona o advokácii, konať na základe generálnej plnej moci ako advokát, vyúčtovať si svoje odmeny a náhrady ako advokát, avšak skutočnosť, že tak nekonal, ale konal ako štatutár Ružomerskej katolíckej spoločnosti, nemôže byť dôvodom založenia zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie, pretože žalovaný konal v dobrej viere. Naopak, bolo by proti dobrým mravom, ak by súd prvého stupňa neprihliadol na jeho činnosť, ktorej účelnosť, spôsob a právnu kvalitu nehodnotil, pretože to nebolo predmetom konania. Súd prvého stupňa uzavrel, že žalovaný konal podľa generálnej plnej moci, nie ako advokát, no v mene Ružomerského katolíckeho kruhu, a to za súhlasu žalobcu, čo nemôže zakladať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. sumy, ktorú za zastupovanie prevzal. Výška odmeny, či spôsob jej určenia nebola účastníkmi dohodnutá, preto bolo na vôli účastníkov, na akej sume sa dohodnú, pokiaľ táto nebola v rozpore s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom.

Súd prvého stupňa mal tiež za preukázané, že žalovaný sa pričínil o darovanie vlastných nehnuteľností M. žalobcovi, čo vyplynulo z výpovede biskupa B.. Za uvedených podmienok, za stavu kedy žalovaný poskytoval daňové poradenstvo súvisiace s vyrovnaním sporných nehnuteľností a došlo pričinením žalovaného aspoň k čiastočnému uspokojeniu žalobcu, bolo by proti dobrým mravom rozhodnúť o bezdôvodnom obohatení žalovaného. Podľa názoru súdu prvého stupňa nebola preukázaná ani prípadná neplatnosť mandátnej zmluvy, keďže žalovaný určitým spôsobom konal. Súd prvého stupňa dodal, že žalovaný, ako aj žalobca vo svojej výpovedi popreli uzavretie akejkoľvek zmluvy. Ak na strane žalovaného nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, tak súd prvého stupňa nepovažoval za potrebné sa hlbšie zaoberať námietkou premĺčania. K úplnosti však uviedol, že splnomocnenie malo všeobecný charakter, týkalo sa konania vo veci predaja sporných pozemkov a ich úhrady, vrátane trestného stíhania a vymáhania financií, ktoré neboli farnosti Dovalovo zaplatené, pričom takto koncipovaný všeobecný charakter plnej moci by mohol byť realizovaný aj v súčasnosti. Ak nedošlo k vypovedaniu plnej moci niektorou zo strán, o počiatku plynutia premĺčacej lehoty možno uvažovať odo dňa, kedy došlo k vyčiarknutiu žalovaného zo zoznamu advokátov, resp. odkedy sa o tejto skutočnosti dozvedel žalobca, a preto na námietku premĺčania uplatneného práva prvostupňový súd aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka, kde premĺčacia doba je 4 roky. Návrh na doplnenie dokazovania výsluchom M. súd prvého stupňa zamietol, pretože ho považoval za nadbytočný.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku

(ďalej len O. s. p.) a žalovanému, ktorý mal úspech v spore, bola priznaná náhrada trov vo výške 421,- eur.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom č. k. 13Cob/124/2015-186 z 21. októbra 2015 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že primárnym dôvodom odvolania žalobcu bola námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Po oboznámení sa s napadnutým rozsudkom prvostupňového súdu odvolací súd konštatoval, že má všetky náležitosti vyžadované ust. § 157 ods. 2 O. s. p.. Súd prvého stupňa uviedol, čo bolo predmetom podanej žaloby žalobcu, poukázal na vykonané dôkazy, rozsah vykonaných dôkazov skutkovo aj právne vyhodnotil, zaujal z týchto dôkazov skutkový záver, ktorý aj správnym spôsobom vykvalifikoval, t.j. v dostatočnom rozsahu uviedol zdôvodnenie svojho záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby žalobcom, keď skonštatoval neexistenciu bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného prijatím sumy žalovaným od žalobcu vo výške 7.017,- eur a tiež uviedol, prečo nevykonal ďalšie dokazovanie. Odvolací súd zdôraznil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie za dôslednej aplikácie ust. § 132 O. s. p. a postup prvostupňového súdu bol v súlade s dôkaznou povinnosťou sporových strán, výsledky vykonaného dokazovania boli hodnotené vo vzájomnej súvislosti a nie len v prospech žalovaného tak, ako to namietal nedôvodne žalobca v podanom odvolaní. Nedošlo ani k nedostatočnému skutkovému zisteniu veci prvostupňovým súdom. Ten v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné pre spoľahlivé vyvodenie skutkového záveru. Odvolací súd ďalej konštatoval, že podstatou zamietnutia žaloby bol záver súdu prvého stupňa o neunesení dôkazného bremena žalovaným, ktorý nepreukázal vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, keďže žalobca nepreukázal, že suma 7.017, eur bola určená výlučne na súdny poplatok. Výsledky dokazovania preukázali, že žalovaný bol činný v úkonoch pre žalobcu, ktoré boli kryté sumou 7.017,- eur, a teda nepotvrdili argumentáciu žalobcu, že bol výlučný účel použitia sumy na úhradu súdneho poplatku.

Ďalej odvolací súd zvýraznil, že podstatné a rozhodné pre vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia bolo zodpovedanie otázky, či poukázaním platby žalobcom žalovanému, a to sumy 7.017,- eur, vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že v tejto výške vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného nebol preukázaný. Prvostupňový súd v tomto smere správne poukázal na ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bezdôvodný majetkový prospech podľa názoru odvolacieho súdu, ktorý je v zhode so záverom súdu prvého stupňa v zmysle vykonaného dokazovania vyplatením sumy 7.017,- eur žalobcom žalovanému, u žalovaného nenastal, keďže suma bola pokrytá úkonmi žalovaného, resp. spotrebovaná na úkony, činnosti vykonané pre žalobcu žalovaným. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na dôkazy vykonané súdom prvého stupňa, pričom uviedol, že „Potvrdenie prevzatia zálohy“ ako listinný dôkaz zo dňa 15. apríla 2010 (č. l. 126 spisu) nie je možné hodnotiť izolovane od ostatných dôkazov, pretože takýto postup len izolovaného hodnotenia jedného z listinných dôkazov by bol v rozpore s ust. § 132 O. s. p.. Vzhľadom na uvedené žalobca nepreukázal, že suma 7.017,- eur bola výlučne viazaná len na úhradu súdneho poplatku. Žalobca v zmysle svojich tvrdení, tak v podanej žalobe, ako aj v priebehu konania nepreukázal, že by sa žalovaný bezdôvodne obohatil tým, že nevykonával žiadne úkony pre žalobcu, keďže bol to žalovaný, ktorý z titulu svojej dôkaznej povinnosti preukázal, že vykonával úkony pre žalobcu, a to aj v zmysle ním udeleného Splnomocnenia zo dňa 20. augusta 2009. Odvolací súd konštatoval, že sporovú právnu vec bolo potrebné vyhodnotiť v kontexte celého prípadu a vykonaných dôkazov, a preto pokiaľ takto postupoval súd prvého stupňa, tak v zmysle tohto postupu vyvodené skutkové a právne závery sa premietli do vecnej správnosti jeho rozhodnutia, ak žaloba žalobcu o zaplatenie bezdôvodného obohatenia proti žalovanému bola zamietnutá.

Nedošlo ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci ako ďalej uviedol odvolací súd, pretože prvostupňový súd na spoľahlivo a úplne zistený skutkový stav veci pre posúdenie žalovanej sumy aplikoval správny právny predpis, a to konkrétne ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré aj správnym spôsobom interpretoval.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O. s. p.. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorý nepodal návrh na ich priznanie, preto žalovanému náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná. V konečnom dôsledku ani vznik takýchto trov nebol preukázaný.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 2. novembra 2015.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (ďalej aj dovolateľ). Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., teda že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ďalej podané dovolanie odôvodnil poukazom na ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., teda že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a na ust. § 241 ods. 1 písm. c/ O. s. p. teda, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ v podanom dovolaní tvrdil, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný, arbitrárny a nedostatočne odôvodnený. Týmto postupom mal odvolací súd zaťažiť konanie vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Dovolateľ namietal, že odvolací súd sa nedostatočne zaoberal odvolacími dôvodmi uvedenými v podanom odvolaní. Ďalšia námietka dovolateľa spočívala v tom, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa o tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu skutočnosti, že na strane žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia titulom prijatia žalovanej sumy na úhradu súdneho poplatku v súvislosti s vymáhaním sumy 140.337,25 eur. Argumentoval, že účel prevzatia žalovanej sumy je jednoznačne zrejmý z potvrdenia, ktoré sa nachádza na č. l. 126 spisu, a ktoré do konania predložil sám žalovaný. Z obsahu tohto potvrdenia je zrejmé, že žalovaný prevzal od pána farára V. sumu 7.017,- eur ako zálohu na súdny poplatok vo veci vymáhania 140.337,25 eur, pričom v tomto potvrdení žalovaný uvádza aj metodiku výpočtu, kde je uvedené, že suma 7.017,- eur predstavuje 5 % zo sumy 140.337,25 eur a že táto suma bola určená podľa vyhlášky upravujúcej výšku súdnych poplatkov. Namietal, že prvostupňový súd vyhodnotil výsledky dokazovania jednostranne v prospech žalovaného, a to napriek objektívne preukázanému účelu poskytnutia žalovanej sumy. Taktiež namietal, že odvolací súd sa s názorom súdu prvého stupňa stotožnil, čím porušil zásadu rovnosti účastníkov konania podľa ust. § 132 O. s. p. Dovolateľ mal za to, že v konaní preukázal rozpor konania žalovaného so zákonom. Ďalej poukázal na skutočnosť, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Takisto hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom je podľa názoru dovolateľa jednostranné až tendenčné. Uviedol, že vzhľadom na ústavne nekonformnú interpretáciu aplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku je odôvodnenie napadnutého rozsudku jednostranné a z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti, nespravodlivé. Podľa názoru dovolateľa záver súdov nižších stupňov o neexistencii žalobcovho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je udržateľný a vychádza z nesprávnej a účelovej interpretácie zákonných ustanovení. Poukazujúc na vyššie uvedené dovolateľ uviedol, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p., čím bol naplnený dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu zmätočnosti a odňatia možnosti žalobcu konať pred súdom. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania vo výške 589,76 eur.

K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení uviedol, že súd prvého stupňa a ani odvolací súd mu svojím konaním neodňali možnosť konať pred súdom. Súdom prvého stupňa na pojednávaní niekoľkokrát vyhovel žalobcovi a navrhovaných svedkov vypočul a vzal do úvahy aj jeho písomné dôkazy. Mal za to, že prvostupňový súd sa dostatočne zaoberal dokazovaním a na základe posúdenia vyniesol spravodlivý rozsudok. Navrhol preto, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti

rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je tretou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutia súdov nižších stupňov. Ako mimoriadny opravný prostriedok je dovolanie určené na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O. s. p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) väd. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania musí mať na zreteli základnú ideu mimoriadnych opravných prostriedkov (vrátane dovolania) vychádzajúcu z toho, že právna istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím, sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Úspech každého dovolania je vždy podmienený (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je aj opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia, v opačnom prípade by on sám porušil zákon.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v procesnej forme rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Ružomberok ako súdu prvého stupňa vo veci samej, pričom však vo výrokovej časti prípustnosť dovolania nevyslovil. Rovnako nejde o potvrdenie takého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým by súd prvého stupňa vo svojom výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., a preto dovolanie žalovaného v zmysle ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu, uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to účastník namietá alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania, smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd, vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia, majúcich za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd, vymenovaných v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. vylúčené.

Dovolateľ procesné vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, zamerával sa dovolací súd osobitne na otázku, či postupom súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

Pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení nedefinuje ani nešpecifikuje. Pod odňatím možnosti konať pred súdom je preto potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých

jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Citované ustanovenie odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvisu s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci, vysloveným v napadnutom rozhodnutí.

Z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je rozhodujúce len to, či účastník konania v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol ukrátený na svojich procesných právach alebo nie. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladá okrem iného aj nedostatočné (súčasne nezrozumiteľné) odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pre ktoré je toto nepreskúmateľné, ktorú vadu však dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia ako aj konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, nezistil.

Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej judikatúre zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008, IV. ÚS 350/2009), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

Dovolací súd po preskúmaní oboch vo veci vydaných rozhodnutí, tak prvostupňového, ako aj odvolacieho, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa (vo veci samej) vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. spĺňa, a preto ho možno považovať za preskúmateľný a ústavne akceptovateľný. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, keď z neho vyplýva, čoho sa žalobca svojou žalobou domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko (vyjadrenie) žalovaných k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, t. j. aké konkrétne subjektívne práva a povinnosti vyvodil pre účastníkov konania a aké právne závery vyplývajú zo zistených subjektívnych práv a povinností účastníkov konania vo vzťahu k žalobou uplatnenému návrhu, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti i presvedčivosti rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne vysporiadal s dôvodmi, ktoré viedli k zamietnutiu podanej žaloby, keďže žalobca nepreukázal dôvody zakladajúce jeho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Prvostupňový súd zrozumiteľne uviedol na základe akých argumentov a dôkazov dospel k záveru, že žalovaný konal na základe generálnej plnej moci, za súhlasu žalobcu, čo potom nemôže zakladať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, t. j. sumy, ktorú za zastupovanie prevzal. Taktiež zdôvodnil prečo nebola preukázaná neplatnosť mandátnej zmluvy, a to z dôvodu, že žalovaný určitým spôsobom konal a v prípade ak nedôjde k realizácii mandátnej zmluvy zo strany mandatára, nespôsobuje to jej absolútne neplatnosť.

Rovnako aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a podľa ktorých ustanovení právneho predpisu uplatnený nárok posúdil. Námietky dovolateľa, že sa odvolací súd nedostatočne zaoberal odvolacími dôvodmi nie sú opodstatnené. Odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietskami žalobcu uvedenými v odvolaní. Preskúmal napadnuté rozhodnutie z hľadiska dostatočnosti jeho odôvodnenia, zaoberal sa spôsobom vykonaného dokazovania a hodnotením dôkazov, ako aj jeho rozsahom vykonaným súdom prvého stupňa, pričom mal za to, že nedošlo k nedostatočnému skutkovému zisteniu veci súdom prvého stupňa. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkových záverov súdu prvého stupňa stotožnil sa s jeho právnym záverom, že podstatou zamietnutia žaloby bolo neunesenie dôkazného bremena žalobcom, pretože bezdôvodný majetkový prospech u žalovaného nenastal, keďže žalovaná suma bola pokrytá úkonmi žalovaného, resp. spotrebovaná na úkony, činnosti vykonané žalovaným pre žalobcu. Odvolací súd nezistil ani nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa, ktorý na spoľahlivo a úplne zistený skutkový stav aplikoval správny právny predpis, a to konkrétne ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré aj správnym spôsobom interpretoval. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

Žalovaný svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že v konaní došlo k inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Z obsahu dovolacích námietok vyplýva, že dovolateľ v danej veci namietal predovšetkým nedostatky týkajúce sa vykonávania dôkazov a nedostatočne zisteného skutkového stavu veci.

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O. s. p.).

Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné - viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.). Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Dovolateľ ďalej namietal aj skutočnosť, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale

prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmatečnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže v danom prípade dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a vada namietaná dovolateľom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (ani žiadna iná vada v zmysle citovaného ustanovenia) zistená nebola, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol.

So zreteľom na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť, nezaoberal sa dovolací súd otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto by mal právo na náhradu trov dovolacieho konania, keďže mu však v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.